

Dokumenttyp: Tjänsteskrivelse
Datum: 2025-10-03
Diarienummer: KS/2025:415
Verksamhet: Samhällsbyggnad
Ansvarig chef: Per Branzén, verksamhetschef
Handläggare: Helena Andersson, enhetschef miljö- och byggenheten

Remissvar av betänkandet "En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan – för ökad effektivitet, likvärdighet och konkurrenskraft (SOU 2025:64)"

Förslag till beslut

Remissvaret gällande betänkandet "En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan – för ökad effektivitet, likvärdighet och konkurrenskraft (SOU 2025:64)" överlämnas till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Sammanfattning av ärendet

Den 14 december 2023 beslutade regeringen att tillsätta en utredning för att se över hur livsmedelskontrollen i livsmedelskedjan ska organiseras och finansieras inom områdena livsmedel, foder och animaliska biprodukter (ABP).

Regeringen har via Landsbygds- och infrastrukturdepartementet skickat remiss till drygt 170 remissinstanser i betänkandet "En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan – för ökad effektivitet, likvärdighet och konkurrenskraft (SOU 2025:64)". Sunne kommun är en av de remissinstanserna som har blivit utvald att avge ett remissvar.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-10-03

Ekonomiska konsekvenser

Initialt innebär det inga ekonomiska konsekvenser för Sunne kommun. Hur det ekonomisk kommer att påverka i framtiden beror på utvecklingen av en ny kontrollorganisation.

Utredning av ärendet

Den 14 december 2023 beslutade regeringen att tillsätta en utredning för att se över hur livsmedelskontrollen i livsmedelskedjan ska organiseras och finansieras inom områdena livsmedel samt foder och animaliska biprodukter (ABP). Regeringen har via Landsbygds-

och infrastrukturdepartementet skickat remiss till drygt 170 remissinstanser i betänkandet "En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan – för ökad effektivitet, likvärdighet och konkurrenskraft (SOU 2025:64)". Sunne kommun är en av de remissinstanserna som har blivit utvald att avge remissvar.

Till följd av medlemskapet i EU har medlemsstaterna en överenskommelse om att överlåta sina befogenheter på vissa politiska områden till EU-institutionerna. Det innebär till exempel att EUs institutioner fattar bindande beslut inom områdena livsmedel, foder, ABP (animaliska biprodukter) och djurskydd i samband med slakt. Inom EU-samarbetet finns olika typer av rättsakter som EU-direktiv och EU-förordningar. Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet regleras av förordningen (EU) 2017/6253 (kontrollförordningen). Medlemsstaterna i varje land ska utse behöriga myndigheter som ska organisera och utföra kontrollerna. Den offentliga kontrollen i Sverige avseende livsmedel, foder, animaliska biprodukter (ABP) och djurskydd vid slakt utövas i dag av 270 kontrollmyndigheter (kommuner) på lokal, regional och nationell nivå.

I flera utredningar har det framkommit att det finns brister i den befintliga offentliga kontrollen. Bristerna består i att kontrollen och avgifterna inte bedöms likvärdiga över landet. Den nuvarande kontrollstrukturen innebär att många kontrollmyndigheter är små och därmed blir sårbara. I många mindre kommuner finns det till exempel endast en livsmedelsinspektör, Sunne kommun är ett exempel. Det finns därmed utmaningar med att säkerställa att det finns personal och specialkompetens inom särskilda lagstiftningsområden samt möjlighet att genomföra grunduppdraget vid t ex sjukskrivningar eller annan frånvaro. I dagens kontrollorganisation bedöms samma typ av livsmedelsverksamhet olika över landet på grund av olika arbetssätt och tolkningar inom kommunerna samt olika kompetens hos inspektörerna. Det har framkommit i utredningar att företagare och speciellt de mindre företagen anser att det är svårt att få rätt råd, stöd och information. Kontrollmyndigheternas rådgivning är i hög grad beroende av vilken kompetens den aktuella inspektören har och av kontrollmyndighetens tolkning av aktuell lagstiftning. På grund av det stora antalet kontrollmyndigheter dvs 270 kommuner kan råd och stöd som olika företag får ha stor variation. Det har också framkommit synpunkter på kontrollavgifterna. Kontrollavgifterna är i dagsläget olika för olika delar av landet och kan variera stort. Varje kontrollmyndighet fattar egna beslut om timtaxor, gör självständiga bedömningar av ett företags riskklassning samt vad som ska kontrolleras och hur kontrollen ska utföras.

I betänkandet föreslås ett förstärkt förstatligande av kontrollen där kontrollen ska utföras av två kontrollmyndigheter, Livsmedelsverket och Jordbruksverket. Sunne kommun delar utredningens uppfattning om att den nuvarande kontrollorganisationen har brister. Små kommunala kontrollmyndigheter har utmaningar gällande bland annat kompetensförsörjning och årsarbetskrafter. Det händer mycket inom livsmedelsområdet där nya livsmedel kommer ut på marknaden, det förekommer mer och utökad fusk med ursprungsmärkning och hantering av livsmedel och en del brottslighet kopplat till det. Kommunerna står också inför ett beredskapsarbete gällande dricksvattenförsörjning.

Det finns därför ett behov av förändringar för att stärka och effektivisera kontrollen och göra den mindre sårbar. Sunne kommun ser därför positivt på att regeringen vill skapa en livsmedelskontroll som är effektivare, stabilare och mer likvärdig över landet.

Förändring i kontrollorganisationen är välkommet utifrån möjligheten till en bättre samsyn inom både kontrollen och kontrollavgifter men också utifrån perspektivet att kompetenssäkra inom rådgivning och stöd till företagarna. Ett förstatligande kanske dock inte är den förändring som är bäst. Kommunernas lokala kännedom är viktig för att kunna bedriva en nära dialog med företagarna om livsmedelskontrollen. Ett förstatligande kan istället skapa distans mellan kontrollmyndigheten och företagen.

Vid t ex misstänkt matfusk eller vid misstänkta fall av matförgiftning är det viktigt med en snabb insats vilket Sunne kommun tror kommer försvåras genom en statlig kontroll. Om ett förstatligande sker bör det tas tillvara på den kompetens som redan finns inom kommunerna och behålla livsmedelsinspektörer lokalt även om Livsmedelsverket blir arbetsgivare.

I dagsläget ingår Sunne kommun i en avtalssamverkan tillsammans med Värmlands och Örebro län, där kompetens och personal finns att tillgå via samverkansavtal. Det har i stort fungerat tillfredsställande men tyvärr blir det ofta den ”stora” kommunen som får bistå den mindre. Därför skulle en sammanslagning mellan kommuner inom livsmedelskontrollen istället vara ett ytterligare alternativ att överväga. Då bibehålls den nära lokala kännedomen och dialogen samtidigt som fler årsarbetskrafter inom livsmedelskontrollen kan säkerställas på ett mer stabilt sätt.

Beslutet skickas till

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet per e-post till li.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till li.dl@regeringskansliet.se. Diarienummer LI2025/01164 och remissinstansens namn ska anges i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Kommunstyrelsen för kännedom